

DIYABETLİ HASTADA ANTIHİPERTANSİF TEDAVİ ZAMANLAMASI VE HEDEFLERİ

Prof. Dr. Tefvik Sabuncu
Harran Üniversitesi
Endokrinoloji bilim dalı
Şanlıurfa

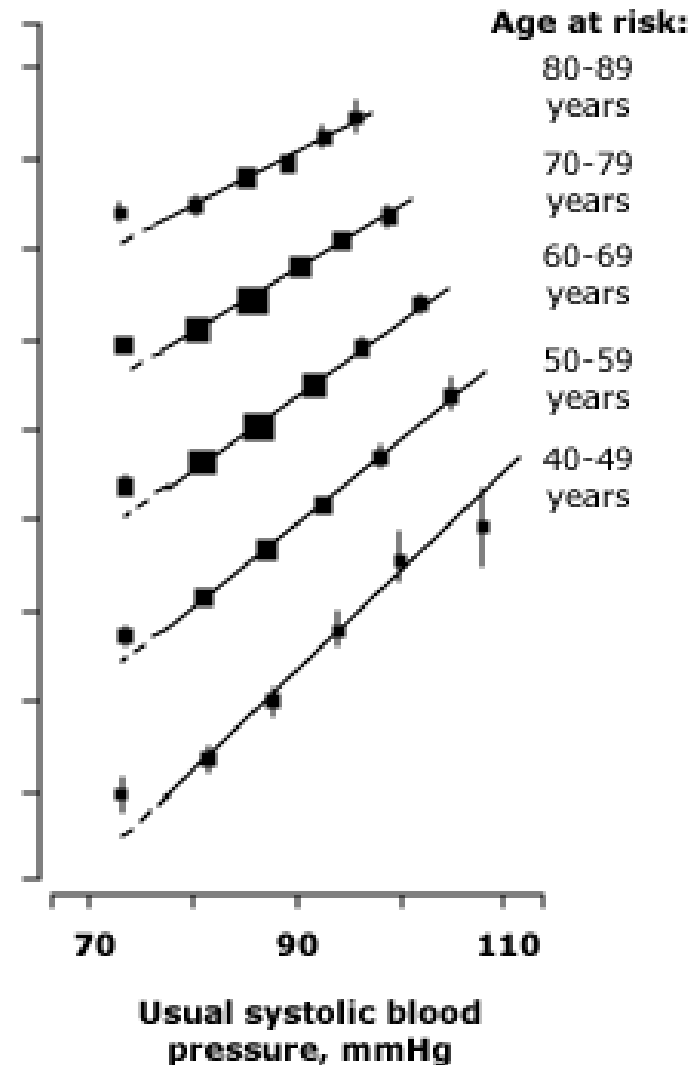
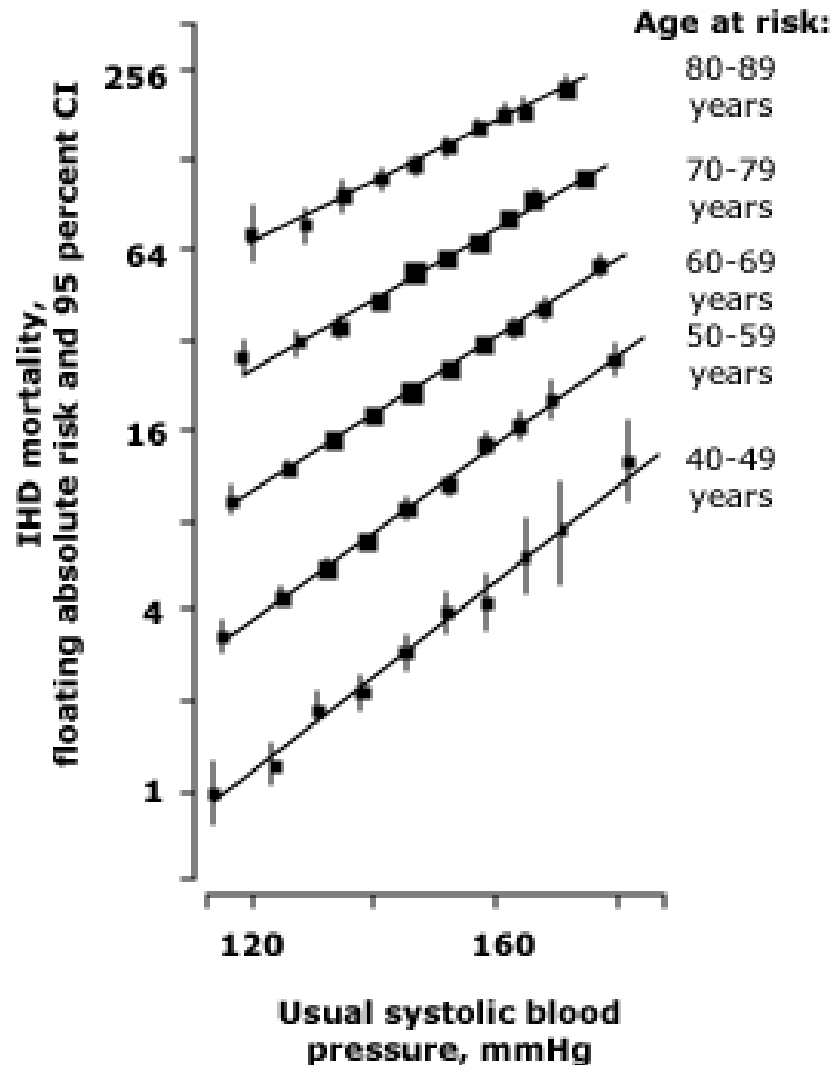
HİPERTANSİYONUN ÖNEMİ

- Hipertansiyon başlıca (önlenebilir) ölüm nedenidir
- Hipertansiyon dünyada her yıl 7.5 milyon kişinin ölümüne neden olmaktadır (tüm ölümlerin %12,8)
- Projeksiyonlar 2030 yılında 23 milyon kardiyovasküler ölümün hipertansiyon (HT) ile ilişkili olacağını ve bu ölümlerin %85'inin düşük ve orta gelirli ülkelerde gerçekleşeceğini bildirmiştir
- BM 2030 yılına kadar bulaşıcı olmayan hastalıklarda 1/3 azalma sağlanma hedefi için hipertansiyonun kontrol alınmasının önemini vurgulamaktadır

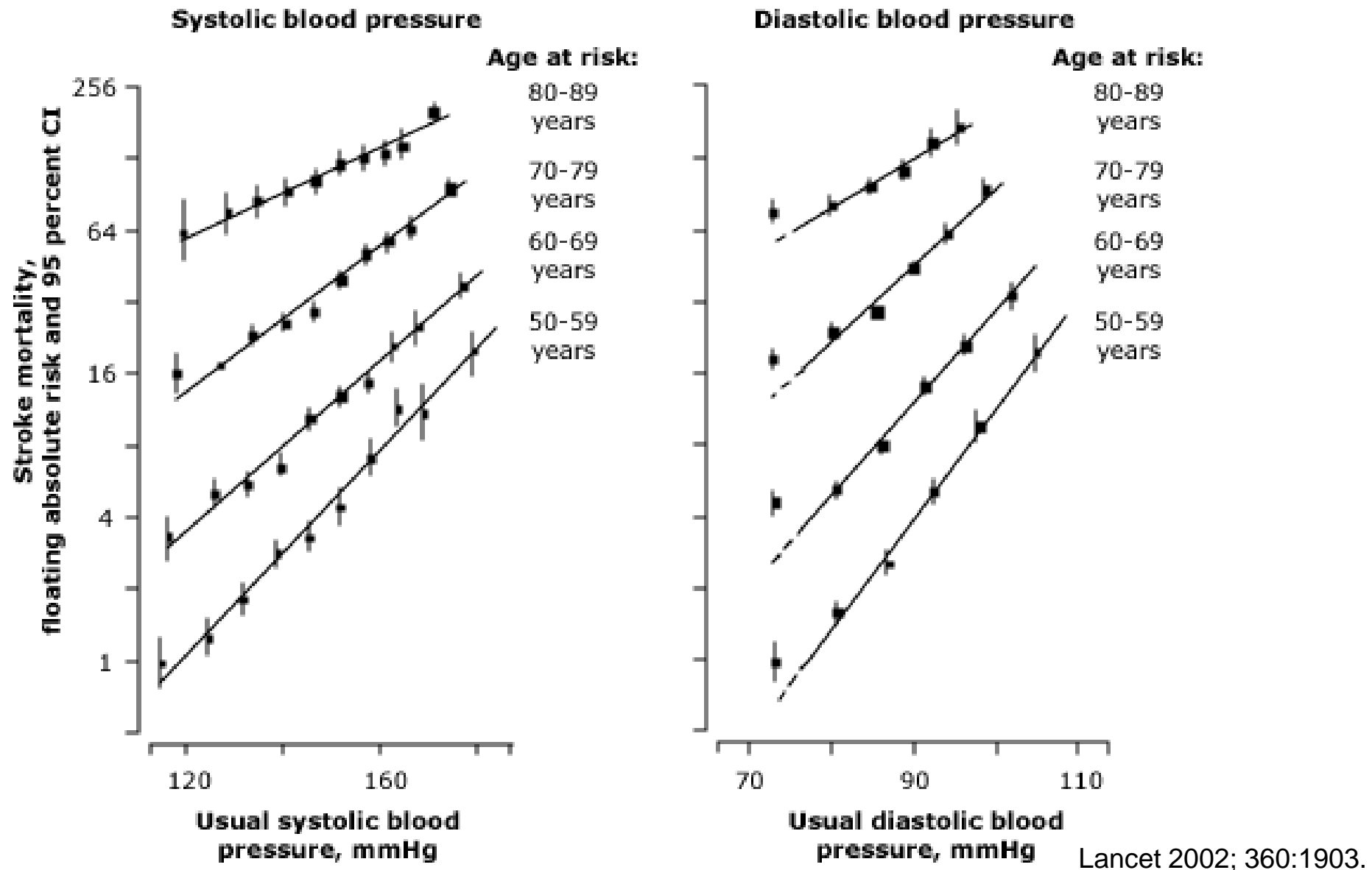
Kan basıncı ve yaşa göre Koroner Kalp Hastalığından ölüm riski

Systolic blood pressure

Diastolic blood pressure

Kan basıncı ve yaşa göre İnmeden ölüm riski

HİPERTANSİYON TANIMI

Bu uzlaşı raporunda, 18 yaş üzerindeki erişkinlerde hekim tarafından yapılan, tekrarlanan klinik ölçümler ile sistolik kan basıncının ≥ 140 mmHg ve/veya diyastolik kan basıncının ≥ 90 mmHg olması hipertansiyon olarak tanımlanır. Sistolik kan basıncı özellikle önemlidir ve çoğu hastada tanıda esastır.

**Kan Basıncı
 $\geq 140/90$ mmHg
(Klinik ölçüm) =
Hipertansiyon**

HİPERTANSİYON TANIMI

Tablo 2. Ölçüm yöntemine göre hipertansiyon tanısı

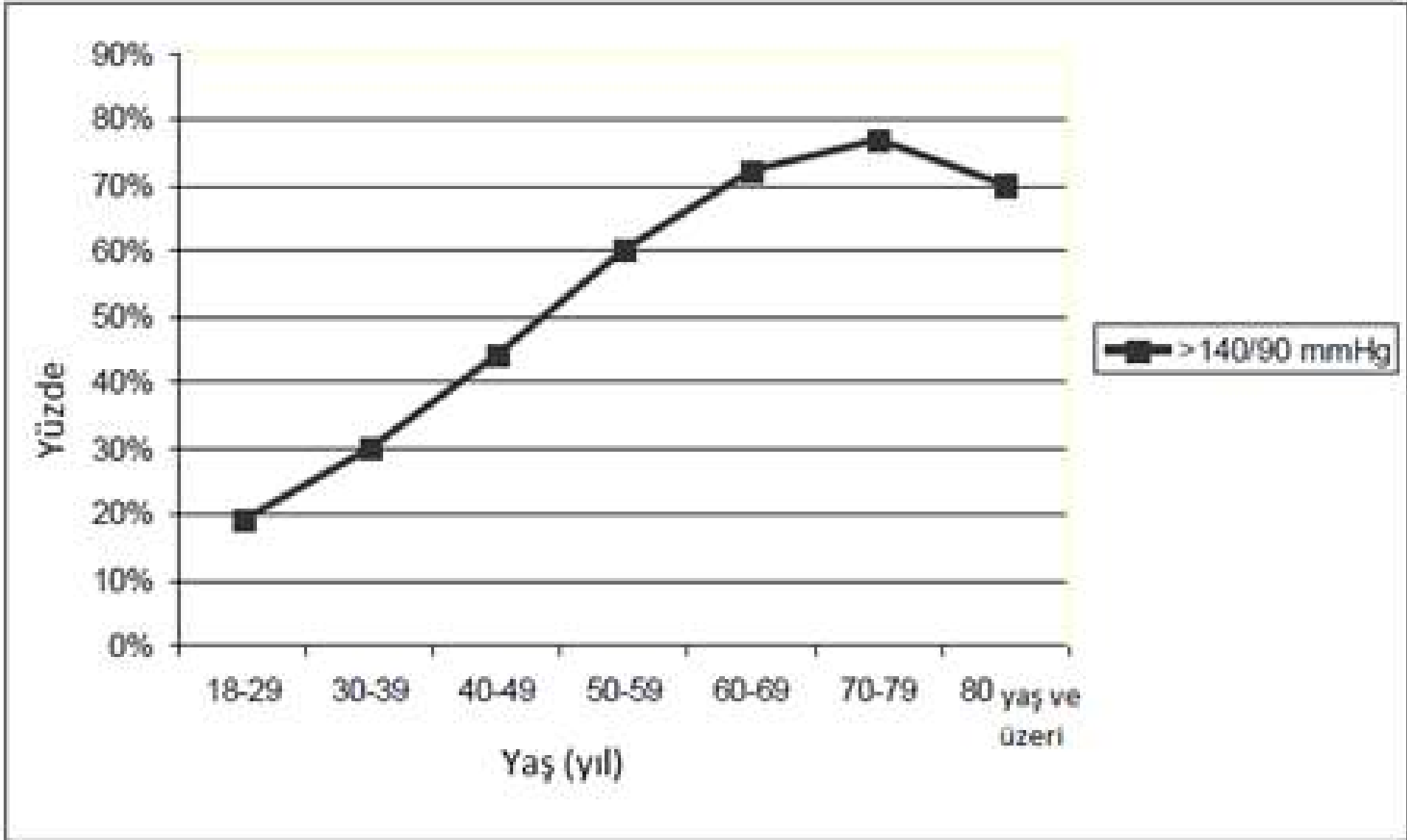
Kategori	SKB (mmHg)		DKB (mmHg)
Klinik	≥140	ve/veya	≥90
Ev	≥135	ve/veya	≥85
Ambulatuvar kan basıncı			
24 saatlik ortalama	≥130	ve/veya	≥80
Gündüz ortalaması	≥135	ve/veya	≥85

SKB: Sistolik kan basıncı; DKB: Diyastolik kan basıncı.

HİPERTANSİYON SINIFLANDIRMASI

Kategori	Sistolik (mmHg)		Diyastolik (mmHg)
Normal	<120	ve	<80
Artmış kan basıncı	120-139	ve/veya	80-89
Evre 1 HT	140-159	ve/veya	90-99
Evre 2 HT	≥160	ve/veya	≥100
Evre 3 HT	≥180	ve/veya	≥110

Türkiye'de Hipertansiyon Prevalansı

Hipertansiyonun Farkında, Tedavide ve Kontrol altında olma Oranları*

	NHANES II 1976–80	NHANES III (Faz 1) 1988–91	NHANES III (Faz 2) 1988–91	NHANES 1999– 2000	NHANES 2007–2008	NHANES 2007–2014
Farkında	51%	73%	68%	70%	81%	82.6%
Tedavide	31%	55%	54%	59%	72%	75%
Kontrolde**	10%	29%	27%	34%	50%	51.8%

* Erişkinlerde (18 - 74 yaş), SKB $\geq$ 140 mm Hg veya DKB $\geq$ 90 mm Hg veya antihipertansif ilaç kullanan.

** SKB < 140 mm Hg ve DKB < 90 mm Hg.

Toplam KVH riskini arttıran kan basıncı yüksekliği dışındaki faktörler

Risk Faktörleri	Asemptomatik Organ Hasarı	Mevcut Makrovasküler Hastalık	Renal Hastalık
<ul style="list-style-type: none"> Diabetes Mellitus Erkek Cinsiyet Yaş(Erkek≥55, Kadın ≥65 yaş) Sigara Dislipidemi BAG/BGT* Obezite** Abdominal obezite#	<ul style="list-style-type: none"> Nabız Basıncı ≥ 60 mmHg Karotis duvar kalınlaşması (IMK ≥0.9 mm) Ankle/brakial indeks < 0.9 GFR <60 ml/dk Mikroalbuminüri Ekokardiyografi veya EKG ile Sol ventrikül hipertrofisi varlığı İleri Retinopati	<ul style="list-style-type: none"> SVO KAH MI Angina Stent varlığı KABG KKY PAH	<ul style="list-style-type: none"> GFR<60 ml/dk Proteinüri

*BAG: açlık glukozu 100-125 mg/dl, BGT: OGTT'de 2. saat glukozu 140-199 mg/dl

**Obezite (BKİ)> 30 kg/m²

#Abdominal Obezite (Bel Çevresi): Türkiye popülasyonu için: Erkek ≥ 100 ve Kadın ≥90 (TEMĐ verisi), Erkek ≥96 cm ve Kadın ≥90 cm. (TURDEP verisi); Amerika popülasyonu için: Erkek ≥102 cm ve Kadın ≥88 cm. (ATP-3 ve WHO verisi); Avrupa popülasyonu için: Erkek ≥94 cm ve Kadın ≥80 cm. (IDF verisi).

BAG: Bozulmuş açlık glukozu, IMK: İntima media kalınlığı, SVO: Serebro vasküler Olay, KAH: Koroner arter Hastalığı, MI: Miyokard İnfarktüsü, KABG: Koroner Arter Baypass Graft, KKY: Konjestif Kalp Yetmezliği, PAH: Periferik Arter Hastalığı

Tablo 2. Kan basıncı değerleri ve ko-morbid risk faktörlerine göre hastanın KVH geliştirme risk tablosu[§]

Diğer Risk Faktörleri, Asemptomatik organ hasarı veya hastalık	Kan Basıncı (mmHg)			
	Yüksek Normal SKB:130-139 veya DKB: 85-89	Evre 1 HT SKB:140-159 veya DKB: 90-99	Evre 2 HT	
			SKB:160-179 veya DKB:100-109	SKB≥180 veya DKB≥110
Başka Risk Faktörü Yok		Düşük Risk	Orta Risk	Yüksek Risk
1-2 Risk Faktörü	Düşük Risk	Orta Risk	Orta-Yüksek Risk	Yüksek Risk
≥ 3 Risk Faktörü	Düşük-orta Risk	Orta-Yüksek Risk	Yüksek Risk	Yüksek Risk
OH, Evre 3 KBH veya DM	Orta-Yüksek Risk	Yüksek Risk	Yüksek Risk	Yüksek-Çok Yüksek Risk
Semptomatik KVH, KBH ≥ Evre 4, OH/RF olan DM	Çok Yüksek Risk	Çok Yüksek Risk	Çok Yüksek Risk	Çok Yüksek Risk

SKB: Sistolik kan basıncı, DKB: Diastolik kan basıncı, HT: Hipertansiyon, KBH: Kronik böbrek hastalığı, DM: Diabetes Mellitus, OH: Organ Hasarı, KVH: Kardiyovasküler hastalık, RF: Risk Faktörü.

§STEMD Hipertansiyon Kılavuzu-2021

Tablo 3. Kardiyovasküler Risk Kategorileri

Çok Yüksek risk	<ul style="list-style-type: none"> • Kayıtlı klinik KVH (önceki AKS, <u>stabil</u> angına, koroner revaskülarizasyon işlemleri, inme, TİA ve PAH) • Görüntüleme yöntemleri ile kayıtlı KVH (koroner anjiyografi veya BT'de veya karotis US'de plak görüntüsü) • Hedef organ hasarlı (mikroalbuminüri, nöropati veya retinopati) DM veya en az 3 risk faktörünün eşlik etmesi veya >20 yıl süreli Tip1 DM • Ağır KBH (eGFR <30 mL/dak/1.73 m²) • SCORE risk puanı $\geq$%10 • KVH'lı AH veya diğer majör risk faktörü ile beraber
Yüksek risk	<ul style="list-style-type: none"> • Tek bir risk faktörünün belirgin şekilde yükseldiği durumlar, özellikle Total-K >310 mg/dL veya LDL-K >190 mg/dL veya kan basıncı $\geq$180/110 mmHg • Diğer majör risk faktörlerinin eşlik etmediği AH • 10 yıldan uzun süren ve beraberinde hedef organ hasarı veya diğer risk faktörleri olmayan DM • SCORE risk puanı %5-9
Orta Risk	<ul style="list-style-type: none"> • <10 yıl süreli genç ve diğer risk faktörleri olmayan DM (Tip1 DM <35 yaş; Tip2 DM <50 yaş) • SCORE risk puanı 1-4
Düşük risk	<ul style="list-style-type: none"> • SCORE risk puanı <%1

Uyarılama: Mach F, Baigent C, Catapano AL, et al. 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk. European Heart Journal. 2020(41):111-88

AH:Ailesel Hiperkolesterolemi, AKS; Akut Koroner Sendromu, KVH; Aterosklerotik Kardiyovasküler Hastalık, BT; Bilgisayarlı Tomografi, DM; Diabetes Mellitus, KBH; Kronik Böbrek Hastalığı, KVH; Kardiyovasküler Hastalık, LDL-K; LDL Kolesterol, PAH: Periferik Arter Hastalığı, TİA; Transient İskemik Atak, Total-K; Total Kolesterol, US: Ultrasonografi

Tablo 4. Toplam Kardiyovasküler Risk ve Tedavi Öncesi Kan Basıncı Düzeylerine Göre Yaklaşım Şekli				
10 yıllık ölümcül KHV riski (SCORE)	SKB/DKB Düzeyi (mmHg)			
	130-139/85-89	140-159/90-99	160-179/100-109	≥180/110
<%1, düşük riskli	Yaşam tarzı önerileri	3-6 ay yaşam tarzı önerileri, hedefe gelmezse ilaç	Yaşam tarzı önerileri + Derhal ilaç	
%1-4, orta derece riskli	Yaşam tarzı önerileri	3-6 ay yaşam tarzı önerileri, hedefe gelmezse ilaç	Yaşam tarzı önerileri + Derhal ilaç	
%5-9, yüksek risk	Yaşam tarzı önerileri	Yaşam tarzı önerileri + Derhal ilaç		
≥%10, çok yüksek risk	Yaşam tarzı önerileri + İlaç düşün	Yaşam tarzı önerileri + Derhal ilaç		

ULUSAL HİPERTANSİYON UZLAŞI RAPORU-2019

Tablo 5. Risk temelli yaklaşım (<65 yaş olgularda)

Aşağıdakilerden en az 2 majör veya en az 1 majör + 2 minör kriter veya majör kriter olmaksızın 3 minör kriter bulunması durumunda hipertansiyon hastası “yüksek riskli” kabul edilir.

Majör risk kriterleri:

KBH – tGFH < 60 ml/dakika

DM

KAH

Minör risk kriterleri:

Sigara kullanımı

Yaş = 55–65

LDL >130 mg/dl

ULUSAL HİPERTANSİYON UZLAŞI RAPORU-2019

Tablo 5. Eşlik eden hastalık/yüksek risk durumuna ve yaşa göre ilaç tedavisi için eşik ve hedef kan basıncı düzeyleri

	18–64 yaş		65–79 yaş		≥80 yaş	
	Eşik KB (mmHg)	Hedef KB (mmHg)	Eşik KB (mmHg)	Hedef KB (mmHg)	Eşik KB (mmHg)	Hedef KB (mmHg)
DM	≥140/90	120–130/70–80	≥140/90	130–140/70–80	≥150	130–140/70–80
KAH	≥140/90	120–130/70–80	≥140/90	130–140/70–80	≥150	130–140/70–80
KBH	≥140/90	120–130/70–80	≥140/90	130–140/70–80	≥150	130–140/70–80
Yüksek riskli olgular*	≥130/80	120–130/70–80	≥140/90	130–140/70–80	≥150	130–140/70–80

*Yüksek risk tanımları için Tablo 6'ya bakınız. DM: Diyabetes Mellitus; KAH: Koroner arter hastalığı; KB: Kan basıncı; KBH: Kronik böbrek hastalığı.

Türk Hipertansiyon Uzlaşı Raporu 2019

2019 Turkish Hypertension Consensus Report

Dr. Sinan Aydoğdu,¹ Dr. Kerim Güler,² Dr. Fahri Bayram,³ Dr. Bülent Altun,⁴ Dr. Ülver Derici,⁵
Dr. Adnan Abacı,⁶ Dr. Tufan Tükek,² Dr. Tefvik Sabuncu,⁷ Dr. Mustafa Arıcı,⁴ Dr. Yunus Erdem,⁴
Dr. Bülent Özün,⁸ Dr. İbrahim Şahin,⁹ Dr. Şehsuvar Ertürk,¹⁰ Dr. Atila Bitigen,¹¹ Dr. Lale Tokgözoğlu¹²

¹Türkiye Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği, Ankara; ²İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul; ³Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Endokrinoloji ve Metabolizma Bilim Dalı, Kayseri; ⁴Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Nefroloji Bilim Dalı, Ankara; ⁵Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Nefroloji Bilim Dalı, Ankara; ⁶Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı, Ankara; ⁷Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi, Endokrinoloji ve Metabolizma Bilim Dalı, Şanlıurfa; ⁸Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı, Ankara; ⁹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Endokrinoloji ve Metabolizma Bilim Dalı, Malatya; ¹⁰Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Nefroloji Bilim Dalı, Ankara; ¹¹Medical Park Fatih Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği, İstanbul;

¹²Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı, Ankara

Türkiye
Endokrinoloji ve
Metabolizma
Derneği

HİPERTANSİYON
TANI ve TEDAVİ
KILAVUZU

2019

Doç. Dr. Mehmet Aşık
Doç.Dr. Aydoğan Aydoğdu
Prof.Dr. Fahri Bayram
Prof.Dr. Habip Bilen
Prof.Dr. Selçuk Can
Prof.Dr. Mustafa Cesur
Doç. Dr. İlkey Çakır
Doç.Dr. Oğuz Dikbaş
Doç.Dr. Gülşah Elbüken
Prof.Dr. Hülya İllıksu Gözü
Uzm. Dr. Cem Haymana
Doç. Dr. Fatih Kılıçlı
Doç.Dr. Sinem Küçüksaraç Kıyıcı
Doç.Dr. Coşkun Meriç
Doç. Dr. Çiğdem Özkan
Prof.Dr. Mesud Özkaya
Prof.Dr. Tefvik Sabuncu
Doç.Dr. Seda Sancak
Prof.Dr. Alper Sönmez
Prof.Dr. İbrahim Şahin
Uzm. Dr. Pelin Tütüncüoğlu
Prof.Dr. Kubilay Ukinç
Doç.Dr. Celil Alper Usluoğulları
Doç.Dr. Rifki Üçler
Prof.Dr. Murat Yılmaz

KATKILARI İÇİN TEŞEKKÜRLER